

HELENE FLOODOVÁ

TERA PEUTKA

HOST

PSYCHOLOGICKÝ THRILLER

TE
PEU

BRNO 2020

HELENE FLOODOVÁ

RA

TKA

PŘELOŽILA JITKA JINDŘIŠKOVÁ

TERAPEUTEN © HELENE FLOOD

FIRST PUBLISHED BY H. ASCHEHOUG & CO. (W. NYGAARD) AS, 2019

PUBLISHED IN AGREEMENT WITH OSLO LITERARY AGENCY

COVER PHOTOS BY ALEXEY_M, LIGHTFIELD STUDIOS

AND SERGEY NIVENS / SHUTTERSTOCK.COM

TRANSLATION © JITKA JINDŘÍŠKOVÁ, 2020

CZECH EDITION © HOST – VYDAVATELSTVÍ, S. R. O., 2020 (ELEKTRONICKÉ VYDÁNÍ)

THIS TRANSLATION HAS BEEN PUBLISHED

WITH THE FINANCIAL SUPPORT OF NORLA

PŘEKLAD TÉTO KNIHY VYCHÁZÍ S LASKAVOU

FINANČNÍ PODPOROU NADACE NORLA

NORLA
NORWEGIAN LITERATURE ABROAD

ISBN 978-80-275-0545-6 (PDF)

ISBN 978-80-275-0546-3 (EPUB)

ISBN 978-80-275-0547-0 (MOBIPOCKET)

PÁTEK 6. BŘEZNA: VZKAZ

Odcházel za tmy. Probudilo mě, jak se ke mně sklonil a políbil mě na čelo.

Už jdu, zašeptal.

V polospánku jsem se otočila. Měl na sobě bundu a přes rameno mu visela sportovní taška.

Jdeš, zamumlala jsem.

Jen spi dál, řekl.

Slyšela jsem jeho kroky na schodech, ale usnula jsem dřív, než za ním zaklaply dveře.

Když se proberu, ležím v posteli sama. Mezerou mezi roletou a okenním rámem vnikne do pokoje slabý sluneční paprsek, zasvítí mi do očí a probudí mě. Je půl osmé. Vcelku příhodný čas vstát.

Šourám se bosa do sprchy, nenechávám se zastrašit hoblinami v běhounu na chodbě ani mokkými dřevěnými paletami položenými na hliněné podlaze koupelny. Nemáme tam žádné svítidlo, ale když Sigurd vytloukal dlaždice, umístil sem přenosný reflektor, který tu pořád stojí, znepokojivě trvale. Venku už je naštěstí dost vidět, takže ho nemusím zapínat. Jeho světlo je oslnivé, jak to tak u reflektorů bývá, nelitostné a bílé, vyvolává ve mně vzpomínku na společné školní sprchy. Pustím vodu, čekám, až začne téct teplá, a mezitím se svlékám. Bojler potřebuje vyměnit, nicméně Sigurd se sprchuje krátce a já si dneska nebudu mýt hlavu, takže mi teplá voda vystačí.

Sprchový kout je z plastu. I ten měl být pouze dočasným řešením. Sigurd pro nás navrhl jiný, zděný výklenek se skleněnými dveřmi a s modrobílou mramorovou mozaikou.

Ze všech místností v domě, které jsou zrekonstruované jenom napůl, je stagnace nejvíc znát právě v koupelně. Staré dlaždice jsou pryč, ale nové nikdo nepoložil. Není tu pořádné svítidlo ani závěs. Abychom nepoškodili podlahu, chodíme po paletách, voda vytéká dírou ve zdi a ten provizorní sprchový kout je prastarým pozůstatkem po Sigurdově dědovi. Nějakou dobu jsem si při procházení tohoto opuštěného staveniště představovala dům takový, jaký jednou bude: modrobílá mramorová mozaika, hladké stěny, vestavná světla, pod chodidly teplá dlažba a horká voda tryskající vyladěným proudem z moderní multifunkční sprchové hlavice. Teď už vidím jen to, jak dlouho to ještě potrvá. Natáhnu ruku do proudu, zjistím, že už pomalu přestává být studený, a přitom si uvědomím, že už jsem vlastně přestala věřit, že rekonstrukci někdy vůbec dokončíme.

Teplá voda mě probudí. V domě je chladno, v ložnici se to dá přežít, ale v koupelně je úplná ledárna. Letošní zima je dlouhá a já každé ráno přešlapuju nahá před sprchovým koutem a natahuju ruku do proudu. Teď už se aspoň pomalu blíží jaro. Sprcha mi dělá dobře, voda mi bubnuje do prochladlé zježené kůže a já ji nabírám do dlaní, nořím do ní obličej, cítím, jak mě zcela vytrhuje ze spárů noci, jak vládu přebírá den.

Pátek. Tři klienti, moje obvyklá páteční sestava. Nejdřív Vera, pak Christoffer a nakonec Trygve. Končit pátek Trygvem je hloupost, ale po každém sezení se vždycky znovu nechám zlákat. Opět naberu vodu do dlaní, ponořím do ní obličej a promnu si tváře. Sigurd bude až do neděle s kamarády na horách. Strávím celý víkend sama.

Mírím zpátky do ložnice, abych se oblékla. Ve studené koupelně nezůstávám ani o vteřinu déle, než je ne-

zbytně nutné. Na posteli leží zmuchlané přikrývky. Čpí spánkem, alespoň mým, ale možná i Sigurdovým. Když odcházel, nepodívala jsem se, kolik je, třeba od té chvíle uplynulo už několik hodin. Nemáme skříň. Sigurd mezi stěnu a komín namontoval kovovou tyč, na kterou věšíme šaty, košile a bundy. Jeho svršky tam visí zcela náhodně, moje jsou seřazené podle barvy. Podívám se na jeho stranu, nezdá se, že by něco chybělo. Taky měl ale jet rovnou do hor. Sportovní taška, co předtím ležela na podlaze, je pryč a já si vzpomenu, že ji měl při odchodu přes rameno. Rozhodnu se pro košili a kalhoty, slušivý neutrální oděv. Zatímco sahám pro příjemnou světle šedomodrou košili, přemýšlím, že pokud se rozhodnu zajet do fitness centra, za pouhých pár hodin se sem vrátím pro věci na cvičení. Pokud se rozhodnu zůstat doma, obleču si kalhoty od pyžama a vytahané tričko. Od volna mě dělí jen tři klienti.

Tři klienti jsou vlastně docela málo. Denně bych měla stihnout čtyři a jednou nebo dvakrát do týdne pět. Tak jsem si to spočítala, když jsem začala pracovat sama na sebe. Soukromá praxe znamená míň papírování, řekla jsem Sigurdovi, zatímco jsme si dělali plány v kuchyni ve starém bytě u Torshovského parku a navrhovali rozpočet v excelové tabulce, bez problémů zvládnou čtyři klienty denně, pravděpodobně i pět. Většinu dnů v týdnu. Nebo aspoň jednou týdně, ale no tak, pár korun navíc by neuškodilo. Smáli jsme se tomu.

„Neupracuj se k smrti,“ podotkl Sigurd.

„Od tebe to sedí.“

Začal podnikat ve stejné době jako já a vedl si vlastní excelové tabulky s propočty. Aspoň osm klientů naráz,

nejlépe deset. Výpomoc ostatním partnerům podle potřeby, každá hodina se počítá.

„Sem tam budeme pracovat přesčas,“ říkali jsme si navzájem. „Vyplatí se to, přibudou nám peníze do společné kasy.“

Ted' mívám zpravidla tři klienty za den, pět jenom výjimečně. Jak k tomu došlo? Získat klienty je obtížnější, než jsem si myslela. Náctiletí navíc sezení často ruší, ale to je jen část problému. Košili si náležitě dopínám až ke krku. Tehdy v té kuchyni, pod starou Sigurdovou lampičkou ozářující počítač a šmíráky, jsem zapomněla vzít v úvahu jeden důležitý aspekt. Lidský faktor. I já, co mám tak ráda samotu, potřebuju společnost. Šmahem jsem škrtla kolegy a vůbec mě nenapadlo, že se budu cítit osaměle. Že se kvůli tomu budu chovat pasivně. Kdyby mi někdo před rokem pověděl, jak obtížně budu shánět klienty, jak se mi to bude protivit, nevěřila bych mu.

Snídaně je podle mě nejlepším jídlem dne. Sedím u kuchyňského ostrůvku s novinami, krajícem chleba a hrnkem kafe. Nejraději jím sama. Sigurd odchází brzo a kafe do sebe háže na stojáka u kuchyňské linky. Já si ráda dávám na čas. Čtu názorovou rubriku v *Aftenpostenu*, filmové recenze. Plánuju si den.

Sigurd nechal hrnek stát vedle dřezu. Kuchyňský kout patří k těm několika málo částem domu, které jsou v podstatě hotové, a linka se leskne tak, že i ze svého místa vidím pod hrnkem půlkruh od kafe. Jak jinak. Mezi muži a ženami dost možná existuje biologicky daný rozdíl, schopnost zahlédnout pod hrnkem kruh od kafe, drobečky pod tousovačem, kapky na lince. Sigurd to tu chce mít hezké, dům má navržený do nejmenšího detailu, vytváří propracované

výkresy a vizuálně úchvatné prezentace, kdežto na maličkosti už nedbá. Dát hrnek do myčky. Otřít linku. Uklidit si večer počítač. Jsou to hlouposti, nevím, proč mě tak dráždí, proč se jimi nechávám vyvést z míry, ale na druhou stranu, proč tomu on nemůže věnovat ty tři vteřiny?

Takovéhle myšlenky se mi honí hlavou, když vtom mi padne zrak na háček, na kterém obvykle visí Sigurdovo pouzdro. Používá ho k přenášení výkresů mezi prací a domovem. Je to šedá trubice z tvrzeného plastu s černým popruhem. Když je Sigurd doma, pouzdro vždycky visí na téže háčku. Copak nejel rovnou k Thomasovi vyzvednout ostatní? Neříkal to snad? A neviselo tam snad pouzdro včera večer?

Když něco nesedí, nikdy nad tím nedokážu mávnout rukou. Vím, že lidé to často dělají, a závidím jim. Do práce se nechystá, no jo, možná jsem to špatně pochopila. Pojede rovnou k Thomasovi, hm, možná jsem se přeslechla, možná potřeboval něco narychlo vyřídit v práci. Možná tam včera pouzdro zapomněl a já si to pamatuju špatně, ve skutečnosti tam pouzdro neviselo včera, nýbrž předevečirem. Určitě je takový přístup mnohem jednodušší. Lidé se špatnou pamětí nejsou vůči světu tolik podezřívaví, nedohadují se. Na naší aktuální situaci je to dobře patrné: Pamatuju si, bez sebemenších pochyb, že jsme o tom spolu včera mluvili. Vstala jsem z pohovky v našem provizorním obývacím pokoji, přešla do kuchyňského koutu, abych vylila zbyteček čaje, vyhodila vylouhovaný pytlík do koše a hrnek dala do myčky, a pak jsem se asi tak metr od ostrůvku, kde sedím teď, na Sigurda otočila a zeptala se ho: „Tak co, kdy zítra vyrážíte?“ Sigurd se mi vybavuje tak jasně jako na fotce s úžasným rozlišením miliard megapixelů, takže je vidět každíčká

nedokonalost pleti, vybavuje se mi jeho obnošený svetr a děravé kalhoty, co tak rád nosí po večerech, prohrábne si rozčuchané kudrny, unaveně na mě zamžourá, jako bych ho právě vzbudila, a odpoví:

„No, brzo. Chtěl bych bejt u Thomase v půl sedmý.“

„V půl sedmý?“ opakuju.

„Jo. Tak se dostaneme nahoru hned ráno a získáme celý den.“

Třeba se pak spletl a pouzdro si vzal omylem. Nebo se chystá na chatě trochu pracovat. Nebo si to rozmyslel, a přece jenom se stavil v práci.

Mám až moc dobrou paměť. Naprosto přesně si pamatuju, jak vypadal, když jsme spolu mluvili, že na sobě měl ten špatně padnoucí béžový svetr s černým límečkem, který vypadá, jako by mu ho koupila maminka. Což je vlastně pravda, koupila mu ho předtím, než jsme se seznámili, to mi aspoň tvrdil, když jsem se mu poprvé odvážila říct, že mi z toho svetru vstávají hrůzou vlasy na hlavě. Taková úplně nepodstatná maličkost, kterou není ani třeba uchovávat v paměti. A už vůbec není důležité v ní uchovávat, že jsem mu odpověděla: „Tak fajn,“ obrátila se zpátky a dala hrnek do myčky, a když jsem pak pohlédla k pohovce, měl už na klíně notebook a mžoural na displej, obočí svráštělé, pusou pootevřenou, a já musela potlačit nutkání mu říct: „Rozsviť si, zkažíš si oči, a nedávej si ten počítač na klín, zhorší ti kvalitu spermatu a možná se nám jednou bude hodit co nejlepší kvalita, a nehrb se tak, budou tě bolet záda,“ ale nakonec jsem řekla jenom:

„Jdu si lehnout. Dobrou.“

Nic z toho není důležité. Důležité je umět odlišit podstatné od nepodstatného. Když si však člověk pamatuje

všechno, je obtížnější vybrat to důležité, to, co by si skutečně pamatovat měl.

Z okna koupelny vidím, jak k mé ordinaci nad garáží přichází po cestě dnešní první klientka. Vera mírně klopi hlavu, má snadno rozpoznatelný způsob chůze, kráčí jako náctiletá dívka, která navzdory svému vzhledu ještě úplně nedospěla. Pokud by se ovšem někdo zeptal na názor jí samotné, prohlásila by, že je dospělá dost. Zhluboka se nadechnu a sleduju ji, dokud za sebou nezavře dveře čekárny. Jen tři klienti a pak víkend. Cítím se unavená, přestože jsem právě vstala.

Čistím si zuby, přitom balancuju na paletě, na jedné z těch, které Sigurd přivezl z jakéhosi staveniště a položil v koupelně na zem. Stejně jako sprchový kout i umyvadlo patřilo dědovi Torpovi, což znamená, že už tu je od roku 1970 a od té doby nedoznalo žádných změn kromě úprav, které provedl starý Torp. Baterie má dva kohoutky, zvlášť na teplou a na studenou vodu. Kdykoli mi na ně padne pohled, úplně vidím, jak jimi otáčejí starochovy ruce zkroucené revmatismem. Sigurdův dědeček nevěřil v pozemské statky. Podle něj byl v Norsku nevyhnutelný nástup komunistů. Čekal na něj od padesátých let, a tak byl jistě zklamaný, že to trvá tak dlouho. Než v podkrovním velitelském pokoji naposledy vydechl, neotřásl jeho přesvědčením ani rozpad Sovětského svazu, ani vyšvihnutí Číny mezi hospodářské velmoci, přesto toho starého lišáka muselo mrzet, že podobně jako se jemu zhoršovalo zdraví, se komunistické státy ve světě sklonily před kapitalismem. Za studené války zažil své chvíle slávy a očividně se dmul pýchou, když návštěvám, což byla obvykle Sigurdova máma nebo Sigurd a já,

vyprávěl, že si na něj zpravodajská služba v sedmdesátých letech vedla složku. Ale loni přišel konec a teď už po něm zbyly jen památky v tomhle domě: stará kamna, kohoutky, velitelský pokoj, dosud nedotčený, se spoustou knih, s bulletiny tradiční komunistické strany a maoistické strany AKP(m-l), se závěsnými mapami, na něž si drobnými připínavkami podle svého uvážení vyznačoval strategicky důležité cíle, a letitý zrezivělý revolver, prý po jakémisi účastníkovi ruské revoluce. Stařec si ho obstaral v sedmdesátých letech, snad na obranu, anebo proto, aby měla zpravodajská služba důvod se jeho osobou zabývat.

Torpova smrt nám otevřela dveře k vysněnému bydlení. V padesátých letech byl Nordberg čtvrť jako všechny ostatní, ale postupem času jeho prestiž vystoupala a v roce 2014 mladé perspektivní páry jako my už neměly nejmenší šanci nashromáždit dostatek peněz, aby se tu usadily. Po návštěvě té barabizny jsme cestou na metro vzdychali: „Ten *výhled*, a jak je to blízko do *přírody*, a metrem kousek do centra, je odtud vidět *moře*.“ Vyjadřovat se k tomu víc nemělo smysl. Do té doby se v naší budoucnosti rýsoval jen řadový domek na předměstí, daleko od všeho a s nulovým výhledem. Ale dva dny poté, co starce našli, prohlásili za mrtvého a předali ho pohřební službě k přípravám na pohřeb, zavolala Sigurdovi matka a zeptala se ho:

„Poslyš, nebyl by dědův dům v Kongleveien něco pro vás?“

Margrethe je jedináček a bydlí v moderním domě v osloské čtvrti Røa. Sigurdův bratr Harald žije v San Diegu a dům v Oslu nepotřebuje. Navíc dostal otcovu chatu v Krokskogenu pod podmínkou, že ji neprodá, dokud matka nezeštárne natolik, že ji nebude moct využívat. A až se jednou

prodá Margrethin dům, Harald dostane větší podíl. A tak jsme dům starého Torpa získali my.

Se starcovou smrtí souvisí nepříjemný fakt, že jsme ho našli až skoro o tři týdny později. Dodýchal ve svém podkrovním velitelství, přímo nad naší nynější ložnicí, kde s turkem v termosce seděl nad mapou z dob, kdy ještě existovalo východní a západní Německo. Zemřel pravděpodobně na zástavu srdce. Žádný div, vždyť mu bylo skoro devadesát. Nebyl zrovna společenský typ a navštěvovala ho jen nejbližší rodina. Margrethe pobývala tou dobou na jedné své dvouměsíční cestě do teplých krajů a my se Sigurdem jsme se uvolili za starcem jednou týdně zajít, abychom zkontrolovali, jestli je všechno v pořádku. Byli jsme ale zaneprázdnění prací a vlastním životem, nevyšlo to napoprvé ani napodruhé, takže když jsme konečně s dvoutýdenním zpožděním dorazili a Sigurd otočil klíčem, v domě panovalo ticho.

„Dědo?“ zavolal Sigurd.

Vzpomínám si, jak jsme se na sebe omluvně usmáli, trochu provinile, že jsme toho starého komunistu nechali tak dlouho samotného. Když si teď vybavím Sigurdův úsměv, uvědomuju si, že byl napjatý, jako by si Sigurd koutky úst zafixoval kancelářskými sponkami. Mám chuť říct, že už jsme to v tu chvíli věděli, ale takové tvrzení je poněkud přehnané. Špatné svědomí v nás však dost možná vyvolalo předtuchu, že se něco stalo. Dědo?

Našla jsem ho já. Hlava mu spočívala na mapě. Pokožku měl šedou a zkrabatělou, vysušenou, bez života a s posmrtnými skvrnami, jak to tak bývá, když je člověk po smrti už dlouho. Nejradši bych si ten pohled vymazala z paměti. Zažloutlé nehty, které už nedržely v lůžku. Kostí na zátylku

mu téměř pronikaly matnou pergamenovou kůží. Těžký zatuhlý odér tlejícího masa. Od té doby jsem do velitelského pokoje prakticky nechodila. Možná kvůli tomu Margrethe napadlo nabídnout dům nám.

Chtěli jsme se okamžitě pustit do rekonstrukce, vypudit starého muže ze stěn, vyklidit jeho věci a předělat si dům po svém. Sigurd ihned vytvořil výkresy, já sestavila rozpočet. Naše nová ekonomická nezávislost skýtala řadu možností. Bývalí Sigurdovi spolužáci se chystali otevřít si vlastní architektonickou kancelář a nabídli mu partnerství. Teď už nebylo třeba platit zálohy na služby a poplatky za správu domu ani hypotéku a peníze utržené z prodeje bytu Sigurd investoval do podílu ve firmě. Já nebyla spokojená ve státním psychiatrickém zařízení pro mládež a teď jsem si mohla zřídit vlastní ordinaci u sebe doma. Dům pro nás znamenal nový začátek. Čtyři dny před stěhováním jsme zašli na osloskou matriku a vzali se. Potom jsme si s mou sestrou, se dvěma Sigurdovými nejlepšími kamarády a jejich partnerkami dali v Halvorsenově cukrárně žlutkové řezy. Na našem vztahu to nic neměnilo, hodlali jsme žít jako doposud, ale chtěli jsme to mít stvrzené oficiálně. První večer v domě jsme spali na nafukovací matraci v obývacím. Připili jsme si proseccem a řekli si: „Tohle je začátek.“

Jenže se ukázalo, že zbavit se starého Torpa bude obtížnější, než jsme si představovali. Rekonstrukce se vlekla. Start našeho podnikání jakbysmet. Obzvláště Sigurd pracoval nezdělaně přesčas, a přitom rekonstrukce vyžadovala hlavně jeho zapojení, jeho odborné znalosti, jeho zručnost. Pustili jsme se do práce s vervou a nadšením. Strhali jsme tapety, vytloukli dlaždice v koupelně. Něco jsme dotáhli do konce, třeba novou kuchyni, a nad garáží jsme mi zřídili

ordinaci. Ale pak nadšení pomalu vyprchalo. Sigurdovi přibývali klienti a pracoval čím dál víc. Skláněl se nad rýsovacím prknem. Přišla zima, studená a temná, a nám došla energie. Po práci už jsme neměli sílu malovat, jezdit do hobby marketu obhlížet sprchové hlavice, vodovodní baterie, dlažbu a obklady nebo malířské potřeby, nekytovali jsme, nestrhávali zbylé tapety, namísto toho jsme se vždycky oba svalili na starou pohovku, pozůstatek z bytu v Torskovu, a dívali se na televizi. Sigurd často přicházel domů až pozdě večer celý shrbený a na rameni se mu pohupovalo pouzdro s výkresy.

V létě, říkali jsme si. Během letní dovolené dáme dům do kupy. Léto bude za tři měsíce a kousek a mě děsí, že jsem tomu přestala věřit. Něco nám do toho vleze. Necháme to na podzim, pak se ochladí a nastane další dlouhá zima, kdy budu v koupelně bosýma nohama, ztuhlýma a znecitlivěnými jako zmražená kuřecí stehna, pořád přešlapovat na paletách.

Soukromou praxi provozuju v patře nad garáží. V tamní maličké čekárně je botník, obyčejná židle, stoleček s časopisy a pak dveře vedoucí do ordinace. Na židli sedí Vera. Na klíně jí leží časopis, ale podezírám ji, že si nečte. Když vejdu, vzhledne.

„Zdravím, paní doktorko,“ řekne.

Sálá z ní ranní svěžest, jako by se právě upravila.

„Ahoj,“ odpovím. „Chvilku tady počkej, potřebuju... Zavolám tě.“

„Jistě,“ prohodí úslužně, jedno obočí má zdvižené, tenthle výraz u ní vídám nejčastěji, nepatrný náznak ironie, jímž provází většinu svých promluv.

Vejdu do ordinace a zavřu za sebou, aby mě Vera nemohla pozorovat a zkoumat každý můj pohyb.

Ordinaci navrhl Sigurd moc pěkně. Není velká, a tak bylo vhodné rozvržení i vzhledem k šikmému stropu zcela zásadní. Na kratší straně obrácené k příjezdové cestě Sigurd vyboural zeď a po celé délce ji zasklil. U skleněné stěny se nachází sezení, dvě půvabná křesla návrháře Arneho Jacobsena a mezi nimi stolek. S klienty proto během terapie sedíme v nejsvětlejší části místnosti. Do střechy nad sezením Sigurd zabudoval okno, takže světlo vniká dovnitř i tudy a díky dvěma jednoduchým stropním svítidlům kout působí přátelsky a příjemně bez ohledu na podzimní bouřky a temné mrazivé zimy. K protější kratší stěně oddělující ordinaci od čekárny umístil malý psací stůl. Po obou stranách dveří až do krovu namontoval police, abych měla dost prostoru na knihy a šanony. Kratší stěna a podlaha jsou z příjemně světlého dřeva, delší zdi jsou nabílené a celá místnost působí velmi moderním, přívětivým dojmem. Pod šikminu na dlouhých stěnách jsem naaranžovala pár rostlin, a i když je popravdě řečeno obtížné udržovat je při životě, protože jakmile po práci vypnu přímotop, hned se tu zase ochladí, dotvářejí atmosféru. Tady se můžeš nadechnout, říká místnost. Tady můžeš být sám sebou. Za tvá slova tě tady nikdo nebude soudit ani zesměšňovat, nikdo se o nich nedozví. Přesně takhle přívětivou ordinaci jsem si přála. A to se mi splnilo. To se musí Sigurdovi nechat.

Za dveřmi teď ale čeká Vera a mně hrdlo svírá únava. Nemám chuť klientku pozvat dál. Usedám k psacímu stolu a zapínám počítač. Přečtu si nejdřív záznam z našeho posledního sezení, přestože to v podstatě není třeba, vybavuju si, o čem jsme mluvily. Chci získat čas, a oddálit tak oka-

mžik, kdy ji budu muset zavolat. Nevím, proč se tak chovám, nebo se nad tím nechci zamýšlet. Terapeutovi na klientech záleží a mně na Veře taky, ale co naplat, sezení s ní jsou náročná.

Potíže s rodiči, stojí v záznamu z minula, potíže s přítelem. Vera se potýká s mezilidskými vztahy. Začala ke mně docházet krátce po Vánocích. Chtěla pomoci s příznaky deprese. Je nadprůměrně inteligentní, snad i mimořádně nadaná, a všechno ji nudí. *Nic mě nebaví*, pronesla během naší první schůzky poté, co jsem ji vyzvala, aby mi vylíčila, proč ke mně přišla, *nic mi nedává smysl*. Přítel, jak se ukázalo, je ženatý. Rodiče, vědci, se snaží dokázat matematický teorém, kterému rozumí jen hrstka lidí na světě, tudíž pořád pracují a často cestují. Sourozenci jsou dospělí a doma už dávno nebydlí. Osmnáctiletá Vera, která ale vypadá starší, tvrdí, že se narodila do kompletní rodiny. Rodiče si další děti nepřáli. Byla nedopatření.

Rozhodně je co řešit. Ne že ne. Vera zažívá bolest. Jenže je s ní těžké pořízení.

Zkontroluju e-mailovou schránku, oddaluju chvíli, kdy dívku vpustím dovnitř. Samé reklamy, žádné soukromé zprávy. Najednou dostanu chuť zavolat Sigurdovi, což je samozřejmě hloupost, teď pět minut před devátou nejspíš ještě sedí v autě s ostatními. Nadechnu se. Tři klienti a pak víkend. Celý večer pro sebe. V neděli oběd u sestry a jinak žádné plány. Možná si půjdu zacvičit.

„Jste připravená, paní doktorko?“ zeptá se Vera, když otevřu dveře, abych ji vpustila.

Takhle mě začala oslovovat při našem druhém sezení. Zajímal ji rozdíl mezi psychologem a psychiatrem, a tak jsem jí vysvětlila, že jsem psycholožka, nikoli lékařka, že

moje vzdělání zahrnuje všechny lidské psychické a tělesné procesy, nejen patologické jevy, ale ona se chytila hned té první informace a vyhrkla: „Takže nejste opravdová doktor-ka?“ Její slova se mě bohužel dotkla, zaryla se do komplexu méněcennosti, o němž jsem ani nevěděla, že ho mám, a já na svou obranu odpověděla, že toho o dění v mysli vím tolik jako kterýkoli lékař. Rozesmála se a podotkla: „Fajn, tak já vám budu říkat *paní doktorko*.“ Kdykoli to vysloví, bodne mě osten nevole, že jsem odhalila příliš mnoho. Občas se sama sebe ptám, jestli chápe, že mě tím trýzní, jestli to není projev pasivně agresivního chování, působí nicméně beze-
ltně, jako by jen vtipkovala.

Nechám ji vejít do ordinace první. Je trochu vyšší než průměrná dívka jejího věku, štíhlá. Má rovné boky a ruce trochu moc dlouhé, houpou se jí u těla jako kyvadla, dívám se na ni a říkám si, jak to tak ženy při setkání s jinými že-
nami dělávají: Je hezká?

Ano, je přiměřeně půvabná. Mladá. Zároveň ale i trochu zvláštní, má drobný kulatý obličej, vytáhlé tělo.

„Tak,“ pronese, když si sedá, „zase jsem se pohádala s mámou a tátou. A s Larsem.“

„Aha,“ opáčím a taky se usadím do křesla, „povídej.“

Zatímco vypráví, střešním oknem dovnitř svítí vychá-
zející slunce a ozařuje jí vlasy, takže vypadají jako svato-
zář, stovky zkroucených dorůstajících vlásků, které jí
trčí z jinak tak hladkého účesu. Všichni tyhle nepoddajné
vlásky máme, pomyslím si. Sama jich mám spoustu, víc než
Vera.

Její vyprávění se odvíjí podle zřejmého vzorce. Vera trpí
pocitem, že ji rodiče přehlížejí, mají v hlavě tolik důleži-
tých úkolů, že jim na ni nezbyvá čas. Jelikož se jí nepodařilo

jim vysvětlit, co ji trápí, konfrontace nic nevyřešila, a tak Vera, která se pak cítila ještě odmítanější, zatelefonovala příteli a vyvolala další hádku. Věděla, že jakmile zavěsí, ženatý přítel zamíří domů za manželkou, ať už si řeknou cokoli, takže nebylo pochyb, že ve vyprovokované hádce bude odmítnuta znovu. Přenáší si tedy stěží zvladatelný pocit rodičovské lhostejnosti do zvladatelnějšího rámce s přítelem. Po půl hodině našeho sezení se s ní o tenhle postřeh podělím.

„Já vám nevím,“ nakrčí Vera nos. „Není to až moc jednoduchý? Trochu freudovský?“

„Takže to podle tebe neseď?“

Vrhne pohled na police s knihami, přemýšlí o mé interpretaci. Hraje si s tenkým náramkem na zápěstí, je stříbrný a zdobí ho jednoduchá perla, mne ji mezi ukazováčkem a palcem. Takový šperk bych čekala spíš u někoho staršího, napadá mě. Dívky, které ke mně docházejí, mívají často bižuterii s písmeny, s oblíbenými slovy jako LOVE, TRUST nebo ETERNITY. Tenhle náramek by klidně mohl patřit dospělé ženě.

„Nevím. Doufám, že ne. Nemyslím si, že jsem Larsovi zavolala proto, abych se cítila hůř. Mám za to, že jsem se cítila špatně a chtěla jsem se cítit líp.“

„Chápu,“ odpovím. „Ale nakonec ses cítila ještě hůř než předtím.“

„Ano,“ vzdychne zhluboka. „Zvolila jsem špatnou strategii, abych tak řekla.“

„A jak by podle tebe vypadala dobrá strategie?“

„Abych se cítila líp? Nemám páru. Napadají mě jen samý špatný strategie.“

„Co například?“

„Sebepoškození. To je klasika, ne? Ve třídě máme jednu holku, co to dělá. Taky o tom bloguje, zveřejňuje fotky jizev, fakt šílený. Ale to není můj styl. Pokud teda jako sebepoškození neberete Larse.“

Poslední poznámka je míněná jako pobídka, ovšem já ji ignoruju. Touží mluvit o příteli, potřebuje si o vztahu s někým popovídat, nemá se komu svěřit, ale on jí bolest nezpůsobuje. Domnívám se, že přítel je symptom, zatímco příčina deprese vězí hlouběji, jenže o tom se Vera bavit nechce. Tam se však musíme zanořit. Pořád si připadám ospalá, potlačím chuť se protáhnout. Za Verou vidím, že se opar zvedá. Dneska bude hezky.

„Po hádce s rodiči jsi byla smutná,“ shrnu. „Přála sis cítit se líp a místo sebepoškození nebo nějaké jiné hlouposti ses rozhodla pro něco, co ti opravdu mohlo pomoci, a to hledat oporu jinde. Problém spočívá v tom, že sis vybrala člověka, o kterém jsi věděla, že tě odmítne. A tak mě napadá: Co kdyby ses pokusila obrátit na někoho jiného?“

„Na koho jako?“

„Nevím. Na někoho, komu důvěřuješ. Třeba na nějakou kamarádku.“

„Na kamarádku,“ hlesne.

„Máš kamarádky, Vero?“

Pohlédne na mě. Měří si mě? V očích se jí vyzývavě zableskne, promluví:

„Mám spoustu kámošek. Panebože, mám jich celou hromadu, víc, než potřebuju. Ale víte, v čem je problém?“

„Ne, v čem?“

„Jsou to krávy. Úplně všechny.“

„Aha.“ Na chvíli se zamyslím a pak odpovím: „Takže nejste moc dobré kamarádky.“

Nadechne se. Výraz v obličejí se jí zjemní.

„Fajn, tak možná ne krávy. Ale nemaj skoro o ničem po-
nětí. Byste koukala, jaký jsou holky od nás ze třídy. Čtou
holčičí blogy, řeší maturiták a za nejdůležitější skill na
světě považují schopnost vytvarovat si obočí. Chápe-
te? Když přijde řeč na lásku, začnou vykládat, jak se na
párty líbaly s klukem z vedlejší třídy. Jak by mi asi mohly
pomocť?“

„Přestože jsi obklopená spoustou lidí, nezdá se, že by ses
měla na koho obrátit.“

„Mám Larse.“

„Ano. Ovšem Lars není tvůj kamarád. Nejsi trochu osa-
mělá?“

Neujde mi, že tenhle úhel pohledu se jí nezamlouvá.
Lars by měl podle ní stačit. Připadá si lepší než spolužačky,
ale o soucit kvůli svému zvláštnímu postavení nestojí.

„A je vůbec potřeba se furt někomu svěřovat?“ ptá se.

„Každý potřebuje někoho, komu se může svěřit.“

Ani to se jí nezamlouvá.

„A vy máte kamarádky, kterým se můžete svěřit?“ opá-
čí a teď z jejího tónu číší zlost, uštěpačnost, omráčí mě to,
v žaludku se mi rozlije nepříjemný pocit, že jsem terčem
útoků. „Máte vůbec nějaký přátele?“

Opět zdvihne obočí. Tolik mých klientek mi vykládá
o boji, který probíhá ve škole, o brutálních strategiích, jak
se vydrápat po žebříčku popularity, o boji kdo s koho. Vera
mě pozoruje stejně, jako se třídní královna dívá na nejtišší
holku v zadní řadě.

„Ano, mám,“ vyhrknu až moc rychle. „Nebavíme se po-
řád jen o vážných věcech, přesto se mám komu svěřit. Mys-
lím, že je to důležité.“

Hledíme na sebe, navzájem se poměřujeme a já už vím, že jsem se nechala unést.

„Ale dá se na tom pracovat a takové přátele si získat,“ pokusím se rozhovor zvrátit konstruktivním směrem.

Veře se v pohledu zračí cosi, co nedokážu úplně rozluštit, studuje mě. Potom jako by ztratila zájem.

„Jasně,“ řekne a obrátí zrak k perle na náramku, kterou otáčí. „Vy to možná potřebujete, jenže pro mě to neplatí.“

Byla to chyba. Rozzlobila se. A svou zlobu obrátila vůči mně, jak mají náctiletí ve zvyku. Já situaci nezvládla, neza-reagovala jsem tak, jak bylo třeba. Místo toho jsem se ohradila. Vera si rukama unaveně zajede do vlasů, dospěláckým gestem, ale když paže spustí a opět se na mě podívá, vypadá mladší než na osmnáct.

„Nepotřebuju se nikomu svěřovat. Potřebuju akorát lásku.“

Mluví jako vzdorovité dítě, skoro mám chuť pohladit ji po tváři. Tohle je její citlivé místo. Natolik si věří, že je inteligentní a mnohem vyspělejší a chytřejší než její kamarádky, že si vůbec neuvědomuje rozsah všeho, co ještě nezažila. Pomocť jí to pochopit nejspíš patří k mé práci. Cítím se ale hrozně unavená. Je pátek, a navíc se sezení chýlí ke konci.

Mrknu na hodinky a Vera si toho všimne.

„Čas toho nechat, paní doktorko?“ zeptá se.

Rychle si udělám poznámky, abych později mohla napsat záznam do karty. Hádka s rodiči, píšu, hádka s přítelem. Případá si rodiči odmítnutá, vyprovokovala hádku s přítelem. Na chvílku se zarazím, zapsané si přečtu. Přeškrtnu slovo *vyprovokovala*. Přemýšlím. Napíšu *pohádala se s pří-*

telem. Zhodnocení, píšu dál a zahloubám se. Jak zhodnotit Veru? Má strach z odmítnutí, je citlivá na téma osamělost. Další postup: vysvětlení, snaha přimět klientku k lepší reflexi vlastních reakcí. Zaměřit se na pocit nesounáležitosti s okolím.

Všimnu si, že venku u krajnice už stojí BMW Christofferovy matky se zapnutým blinkrem. Udělám tečku a protáhnu se. Kroutím se v křesle jako ždímaný hadr.

Když vyjdu z ordinace, Christoffer sedí v čekárně. Má nohu přes nohu, kotník si opírá o koleno, trůní na židli sebejistě.

„Zdravím, Saro, jak se vám vede?“ Zvedne se a šourá se do ordinace.

Bez váhání zamíří k jednomu křeslu. Výběr křesla je při prvním sezení takový můj lakmusový papírek, hlavně proto, že u všech nových klientů postupuju stejně. Nechávám je vejít první. Většina náctiletých čeká na výzvu, že si můžou sednout, musím jim dát najevo, do kterého křesla se mají posadit. Přirozeně. Já jsem tady doma, kdežto oni na návštěvě. Někdo se i přímo zeptá, kam si má sednout. Jiní, jako Christoffer, si vyberou sami. Při našem prvním sezení se na okamžik zarazil a obě křesla si změřil, pak si vybral levé, klesl do něj, přehodil si nohu přes nohu a zatvářil se, jako by mu místnost patřila.

Sedám si do druhého křesla. Náhoda tomu chtěla, že Christoffer a Vera mají každý jiné, a proto teď sedím v křesle, v němž ještě vězí trochu jejího tepla.

„Tak jo,“ prohodí Christoffer, zeširoka se usměje a odhalí bílé zuby od stoliček na jedné straně po stoličky na druhé, „jsem ready. Pojd'me na to.“

Jako by na mě mrkl. To sice neudělal, ale nepřekvapilo by mě, kdyby ano.

„Jak se ti daří, Christoffere?“ ptám se.

Snažím se otázku pronést neutrálně, přátelsky, zato s odstupem. Nenechávám se strhnout jeho úsměvem.

„Mám se báječně.“

Je třeba podotknout, že na tvářích kolem toho obrovského chrupu má strniště, ofina rozdělená pěšinkou mu spadá skoro až k bradě, vlasy má obarvené načerno a na krku mu spočívá řemínek s hroty, který při nejlepší vůli neumím popsat jinak než jako psí obojek. Christoffer si předtím sundal koženou bundu, a jak tu teď sedí v tričku, je vidět, že má tetování a na zápěstích a v pase další psí obojky. Napadne mě, jestli se někdy s někým objímá. Je to pohledný, atraktivní kluk, od ostatních se odlišuje dobrovolně a já předpokládám, že pokud kolem něj holky přímo nekrouží, tak o něj aspoň projevují zájem. Jenže copak ho lze se všemi těmi hroty objímat? Nebylo by to podobné jako přitisknout tvář k jezkovi?

„Co škola?“ navážu.

„Jakžtakž. Moc mi to nejde, ale držím se. Palec nahoru, no ne, Saro?“

„A rodina?“

Teď se Christofferův úsměv rozšíří ještě víc, mladík odhalí dokonce i místa, kde mu za pár let vyrostou zuby moudrosti, a odpoví:

„Úžasný. Táta je v Brazílii a nehodlá se vrátit. Máma se třese hrůzou kvůli tomuhle.“

Štouchne kloubem do hrotu na obojku.

„Měla byste ji slyšet.“

Hlas mu přejde do fistule a věrohodně zkroučí obličej, koutky úst má směšně stažené.

„Christoffere Alexandere, opravdu hodláš jít do školy s tím hletím na krku? Vypadáš jako prostá děvka.“

Potlačím úsměv. Christoffer zakloní hlavu a od srdce se zasměje.

„A to ti dělá radost?“ zajímá mě.

„Jasně,“ odpoví samolibě.

„Poslyš, ne že bych nedokázala ocenit zápal, s nímž si buduješ svůj styl. Nemohl bys prostě matku provokovat jinak? Jiným způsobem, takovým, který by míň připomínal, však víš, sebeпоškozování?“

Další výbuch smíchu.

„To se mi na vás líbí, Saro, fakt. Zápal, jo, dalo by se to tak nazvat. Asi bych na něco přišel, ale já si přece nikdy takhle neubližoval.“

„Já vím,“ řeknu a vrhnu na něj vážný pohled, jeho úsměv se o třetinu zmenší. „Ovšem tvůj styl k tomu jasně odkazuje.“

„Tady se myslím shodneme, že se neshodneme,“ namítne.

Občas se uchyluje k podobně dospěláckým promluvám. Těch šest měsíců, co se známe, se stylizuje do role uctíváče Satana, ačkoli pod povrchem se ukrývá slušný kluk z předměstí. Při našem prvním setkání mi podal ruku, představil se a řekl, že mě rád poznává. Na terapii chodí, protože jeho matka si myslí, že to potřebuje. Rozvod rodičů před několika lety představoval drama s potoky slz, práskáním dveří a křikem a tenhle styl oblékání a hudebního vkusu spojený s určitou drzostí a výrazným zhoršením prospěchu matku prudce vytrhl z porozvodové letargie. Zavolala mi a ječivou fistulí vysvětlila, že její syn potřebuje okamžitou pomoc.

Není to úplně pravda. Od první schůzky jsem přesvědčená, že Christoffer bude v pořádku. Svého vzdoru se bude držet, dokud jím bude matku znepokojovat — snad i v naději, že tím přiměje otce, aby se s nefalšovaným údivem vrátil z Brazílie domů. Přesto jednoho dne v blízké budoucnosti, ale dostatečně dlouho před závěrečnou zkouškou všechno to černé oblečení, obojky s hroty a řetězy sbalí, oblékne si obyčejné šaty, vyrazí do školy jakoby nic a dožene, co zameškal. Střední školu absolvuje se známkami postačujícími pro jakékoli povolání, které si vybere, a povede si dobře. Víím to já a ví to i Christoffer.

Neví to jen jeho matka a tady vyvstává etické dilema. Pokud totiž Christoffer terapii nepotřebuje, není ode mě neetické se s ním týden co týden scházet? Na druhou stranu se mi hodí každý klient. Christoffer je s našimi sezeními spokojený. Rozumíme si a mně připadá, že se mu terapie zamlouvá, že určitým způsobem podporuje jeho image. Jeho matka, která na něj teď čeká venku v BMW, nepochybně v noci lépe spí, když ví, že *je o něj postaráno*, jak tomu říká, a to díky mně. Neprospívá tedy tohle uspořádání všem zúčastněným?

Jednou jsem se pokusila terapii ukončit, byť ne tak rozhodně, jak bych měla. Ještě ten večer mi Christofferova matka v slzách zavolala.

„Saro,“ naříkala, „nesmíte nad ním zlomit hůl. Jste naše jediná naděje.“

Bylo těsně před Vánoci, sněžilo a já seděla v křesle, ve kterém teď sedí Christoffer, dívala se do tmy na chumele-nici a přemýšlela: Když sem bude dál docházet, jaké škody to může napáchat? Pojmenovala jsem si to odborně, sama pro sebe, jelikož nikdo jiný, před kým bych se ospravedl-

nila, tam nebyl. Nabízím mu *emoční korektiv*, říkála jsem si. Jsem *důvěryhodný dospělý*, s nímž může *objevovat svou identitu*. V tomhle duchu píšu záznamy do jeho karty. Utěšuju se tím, že mám soukromou praxi, a tak terapii nehradí daňoví poplatníci, ale mladíkův movitý otec. A jemu, tomu hajzlovi, jak jsem pochopila z telefonátů s matkou, to patří.

Volal mi Sigurd. Nechal mi vzkaz asi v polovině sezení s Verou. Teď sedím v kuchyni a obědvám, sendvič s tuňákem a pomerančový džus. Chci si vzkaz přehrát nahlas, pokládám telefon vedle sebe na kuchyňskou linku a pouštím se do jídla.

„Ahoj miláčku,“ říká Sigurd typickým hlasem, vřelým a melodickým. „Už jsme u Thomase na chatě. Je tady, ach, je tu fakt pěkně, mám...“

V telefonu zapraská a pak slyším, jak se Sigurd uchechtne, a pár bublavých zvuků.

„To je jenom Jan Erik, blbne tu s polínkama, to je vůl, mám... Musím už jít. Chtěl jsem ti akorát říct, že jsme na místě a že zavolám později. Mám tě rád. Tak jo. Pa.“

Sendvič mám skoro sněžený. Držím v ruce poslední sousto a poslouchám manželův hlas, v bránici mi tepe, stýská se mi po něm. Taková hloupost. Je pryč teprve pár hodin. Ve skutečnosti ráda trávím čas sama. Můžu si jít zacvičit. Jíst, co jemu nechutná. Dívat se na filmy, které jemu připadají hloupé. Pít bílé víno, které je podle něj pro družičky a staré báby. Chodit spát brzo. Vychutnávat si dny.

Akorát ten jeho hlas. Po práci mu zavolám. Dojídám poslední sousto a zapíjím ho vodou. Další klient je Trygve. Při čtení jeho karty si ještě stihnu vypít kafe.

Trygve přichází přesně ve dvě, chodí načas, nikdy ani o vteřinu dřív. Na rozdíl od Christoffera dává zřetelně najevo, že tu být nechce. Pokaždé když mu otevírám, abych ho vpustila do ordinace, nesedí, ale opírá se o vchodové dveře a paže má založené na prsou.

„Pojď dál,“ pobídnu ho. Projde kolem mě se zaťatým výrazem, rty k sobě tiskne tak silně, že skoro nejsou vidět.

Sedává ve stejném křesle jako Vera, jenom vždycky čeká na můj pokyn. Klesne do křesla, ale neuvelebí se, sedí na krajičku, připravený se okamžitě zase zvednout.

„Takže,“ začnu, „jak ses měl celý týden?“

„Dobře,“ odpoví Trygve nezúčastněně.

„Co škola?“

„Dobrý.“

„Splnil jsi všechno, cos měl?“

„Jo.“

„Hrál jsi?“

„Trochu.“

„Nehrál jsi mimo hodiny, na kterých jsme se domluvili?“

Ted' na mě pohlédne. Má pískové vlasy a hnědé oči, pravidelné rysy, nic zvláštního, popravdě bych řekla, že je nápadně nenápadný. Mimiku obličejě si až nepříjemně hlídá, jen výjimečně, třeba když ho něco rozčilí, mu uteče bezděčný záškrb. Při našem prvním setkání jsem si pomyslela, že by mě nepřekvapilo, kdyby se z něj vyklubal sériový vrah.

Trygve mě ale nenavštěvuje proto, že by hodlal někoho zabít, ani proto, že se přehnaně ovládá nebo nevidí v životě smysl. Dochází na terapii proto, že je závislý na počítačové hře *World of Warcraft*, tedy lépe řečeno jeho rodiče mu terapii stanovili jako podmínku, pokud chce dál bydlet

doma. Ve svých dvaceti letech je starší než většina mých klientů, školu přestal navštěvovat sedm měsíců před maturitou, protože mu docházka bránila v hraní. Trygveho rodiče si dělají starosti a mají pro to pádný důvod. Uzavřeli jsme dohodu, že jim zavolám, kdyby Trygve na sezení nepřišel, sám s tím souhlasil, i když podle mě jen proto, že vyhazov z domova a nutnost vydělávat, aby si zajistil střechu nad hlavou, by pro něj znamenaly mnohem méně času na hraní.

„Skoro jsem vyhrazený čas dodržel,“ odpoví.

„A kdy jsi ho nedodržel?“

Potlačí odfrknutí, ten zvuk mi připomene zadržené kýchnutí.

„Dvakrát večer. V neděli a ve čtvrtek. Jinak do puntíku.“

Ústa má rovná a strnulá, čelist napjatou, jeho odpor mě unavuje, nejradši bych se vzdala, řekla mu: „Výborně, skoro jsi to zvládl, tak pro dnešek skončíme.“

„O kolik jsi ho za ty dva dny překročil?“ zajímá mě.

„Trochu.“

Povzdychnu si. Víم přece, že Trygveho se musím ptát zcela konkrétně.

„Zkus to upřesnit, v neděli smíš hrát od šesti do jedenácti. Tak kdys začal?“

„V šest.“

„A kdy jsi skončil?“

Ticho. Na čelisti se mu boulí sval, jak silně zatíná zuby. Čelist má mimochodem zvláště hranatou, tohle asi je poněkud nápadné. Někde jsem četla, že muži s výraznými čelistmi bývají považováni za přitažlivé. U Trygveho čelist podporuje dojem neproniknutelnosti, snad je u něj běžný, ovšem i tenhle jeho nenápadný, tuctový výraz působí